

MUSIQIY FANLARDAN MUSTAQIL TA'LIMDA XORIJIY KREDIT-MODUL TIZIMINING MAZMUNI

Toshmatov G'ulomjon Olimjonovich

Namangan davlat pedagogika instituti, ART pedagogika kafedrası o'qituvchisi

Annotatsiya: Maqolada musiqiy fanlardan mustaqil ta'limni tashkil etishda xorijiy va Yevropa davlatlari kredit modul tizimining xususiyatlari hamda talabalarning ta'lim olish jarayonida to'playdigan kreditlarni mazmuni, turlari, mustaqil ta'limdagi o'rni haqida ma'lumotlar berilgan.

Kalit so'zlar: Krediti soati, mustaqil ta'lim, ta'lim dasturini, kompetensiya, kredit-modul tizimi, Baloniya deklaratsiyasi, EUROCATS8 modeli, Evropa kredit o'tkazmalari tizimi (ECTS).

СОДЕРЖАНИЕ ЗАРУБЕЖНОЙ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЙ СИСТЕМЫ В САМОСТОЯТЕЛЬНОМ ОБРАЗОВАНИИ МУЗЫКАЛЬНЫХ НАУК

Аннотация: В статье представлена информация об особенностях кредитно-модульной системы зарубежных и европейских стран при организации самостоятельного обучения по музыкальным предметам, а также о содержании, видах кредитов, которые студенты получают в процессе обучения, и их роли в самостоятельном обучении. .

Ключевые слова: Кредитный час, самостоятельное обучение, образовательная программа, компетентность, кредитно-модульная система, Баллонная декларация, модель EUROCATS8, Европейская система перевода кредитов (ECTS).

CONTENT OF THE FOREIGN CREDIT-MODULE SYSTEM IN INDEPENDENT EDUCATION OF MUSICAL SCIENCES

Abstract: The article provides information about the features of the credit module system of foreign and European countries in the organization of independent education in musical subjects, as well as the content, types of credits students collect during their education, and their role in independent education.

Key words: Credit hour, independent education, educational program, competence, credit-module system, Balloon declaration, EUROCATS8 model, European Credit Transfer System (ECTS).

ISSN (E): 2181-4570 ResearchBib Impact Factor: 6,4 / 2023 SJIF 2024 = 5.073/Volume-2, Issue-6

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 7 fevral “2017-2021 yillarda O‘zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustivor yo‘nalishi bo‘yicha Harakatlar Strategiyasi to‘g‘risida”gi PF-4947-sonli qarorida milliy kadrlarning raqobatbardoshligi va umumjahon amaliyotiga asoslangan oliy ta‘limning milliy tizimini yaratishda Bolonya ta‘limi tizimi ishtirokchilari – mamlakatlari diplomlarini o‘zaro tan olish, professor-o‘qituvchilar va talabalar bilan almashuv dasturlarini amalga oshirishga ko‘maklashuvchi 1999 yil 19 iyundagi Bolonya deklaratsiyasiga qo‘shilish masalasi ko‘tarilgan. Shuningdek, 2019 yil 8 oktyabrdagi PF-5847-son faromni bilan tasdiqlangan “O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta‘lim tizimini 2030 yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi”da oliy ta‘lim jarayonini raqamli texnologiyalar va zamonaviy o‘qitish usullarni joriy etish, yoshlarni ilmiy faoliyatga keng jalb etish, korrupsiyasiz ta‘lim, o‘quv rejalarni ishlab chiqishda talabalarning kasbiy tayyorgarligiga xizmat qiladigan bazaviy, fundamental fanlarni o‘qitish, amaliy ko‘nikma va malaka talablarini ishlab chiqish vazifasi belgilab berilgan. Mamlakatimiz Prezidenti Sh.M.Mirziyoevning 2020 yil 24 yanvar “Oliy Majlisga yo‘llagan murojaatnomasida “Ilm, ma‘rifat va raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish yili” deb nom berishning taklif etilishi, maktab bitiruvchilarini oliy ta‘lim bilan qamrab olish darajasini bosqichma-bosqich oshirib borish, ta‘lim yo‘nalishlarida o‘qitiladigan fanlar qayta ko‘rib chiqish, mutaxassislikka aloqasi bo‘lmagan fanlar qayta ko‘rib chiqish va qisqartirish, oliy ta‘lim tizimida bosqichma-bosqich kredit-modul tizimini joriy etish, oliy ta‘lim muassasalariga moliyaviy mustaqillik berish, ta‘lim sohasini raqamlashtirish, davlat xususiy sheriklik mexanizmlarini tadbqiq etish qat‘iy belgilab qo‘yilgan.

Bugungi kunda musiqa ta‘limi bakalavriat ta‘lim yo‘nalishida o‘quv jarayoni tasdiqlangan o‘quv rejalari, akademik taqvim, professor-o‘qituvchilar shtatlari jadvali, akademik potok va guruhlar, darslar jadvali va talabalarning o‘qituvchi rahbarligidagi mustaqil ta‘limlari asosida tashkil qilinadi. O‘quv jarayonini tashkil qilish bo‘yicha barcha ma‘lumotlar fakultet va kafedralarning oynalariga, hamda oliy ta‘lim muassasasi saytiga e‘lon qilinadi. Kredit ta‘lim tizimida faoliyat yuritayotgan oliy ta‘lim tashkilotlari o‘z talabalariga Davlat ta‘lim standartlari va malaka talablari doirasida ixtisoslik fanlarini o‘zlashtirishlari hamda o‘qishni muvaffaqiyatli yakunlab akademik daraja olishlari uchun maksimal darajada qulay sharoitlar yaratishi lozim. Bunda oliy ta‘lim tashkilotlari o‘quv jarayonining uslubiyta‘minoti uchun javobgar

hisoblanadi.

Shu maqsadda quyidagi ishlarni amalga oirish lozim bo'ladi:

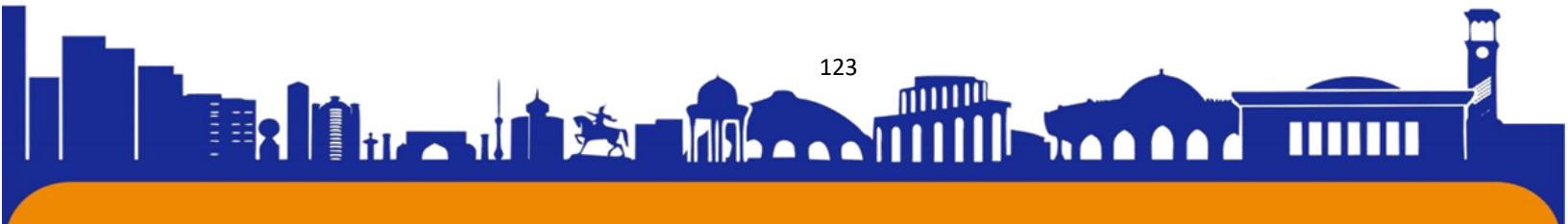
- har bir talaba uchun ma'lumotnoma-yo'riqnoma;
- har bir fan bo'yicha sillabuslar (ishchi o'quv dasturlari) hamda mustaqil ta'lim dasturi;
- fanlar bo'yicha auditoriya mashg'ulotlari uchun o'quv materiallari (ma'ruza matnlari, amaliy va laboratoriya mashg'ulotlari bayoni, interfaol tarqatma materiallar, multimedia ilovalari va h.k.);
- talabalarning o'qituvchi rahbarligidagi mustaqil ta'limi uchun materiallar (uy vazifalari va topshiriqlari, o'z-o'zini baholash uchun nazorat materiallari, referat va kurs ishlari (loyihalari) mavzulari va ularni bajarish bo'yicha uslubiy materiallar, elektron o'quv materiallari);
- bilimlarni tekshirish uchun materiallar (yozma nazorat topshiriqlari, yozma va elektron testlar, imtihon savollari);
- mustaqil ta'limda bo'lajak musiqa o'qituvchisi tomonidan bajariladigan kasbiy ijodiy (amaliy) mashg'ulotlar materiallari;
- talabalarning mustaqil ta'limi uchun materiallar (dayjestlar, ko'p so'raladigan savol-javoblar banki (FAQ), o'rgatuvchi dasturlar, masofaviy ta'lim platformasi va forumlar.

O'quv jarayonini kreditlashning turli modellari mavjud. Ya'ni:

- akademik haraktchanlikni ta'minlash maqsadida kreditlarni kreditlashga yo'naltirilgan kredit tizimi (ECTS European Credit Transfer System "Evropa kreditlarini kreditlash tizimi", UCTS - umam kredit uzatish sxemasi "Osiyo-tinch okeani oliy ta'lim muassasasii kreditlarini kreditlash tizimi"); kredit to'plashga yo'naltirilgan kredit tizimlari (USCS - Amerika Qo'shma Shtatlari kredit tizimi "AQSh oliy ta'lim muassasalarining kredit tizimi", GATS - kreditni taqsimlash va uzatish tizimi "Buyuk Britaniya oliy ta'lim muassasalarining kredit tizimi").

Mazkur kreditlarni afzalliklari shundaki, bunda talabalar o'z faoliyatlarini tartibga solish bilan birga o'zlashtirilayotgan bilimlarni to'plash, uzatish mexanizmini ana shu kredit tizimi asosida tashkil etadi;

Yevropa kredit tizimiga muvofiq, kredit ta'lim dasturlarini o'zlashtirish uchun mehnat harajatlarini baholash birligi sifatida qaraladi. "Kredit" kredit-modul tizimi

ISSN (E): 2181-4570 ResearchBib Impact Factor: 6,4 / 2023 SJIF 2024 = 5.073/Volume-2, Issue-6

o'quv dasturlarini, olingan bilim, ko'nikma, malakalar va tegishli kasbiy kompetensiyalarni o'zlashtirish natijalarini baholash birligi sifatida qaraladi.

Kreditlarni taqsimlashning Yevropa tizimi ECTS (European Credit Transfer System) dastlab SOCRATES/ERASMUS dasturi (1988-1995) tomonidan ishlab chiqilgan va Yevropa ittifoqi mamlakatlaridagi 150 ga yaqin oliy ta'lim muassasalarida sinovdan o'tgan. ECTS tomonidan qo'yilgan asosiy vazifa talabalarning harakatchanligini oshirish va oliy ta'limda o'lchov vositasini takomillashtirishdir. Mazkur dasturni o'zlashtirish barobarida talabalar asosan auditoriya mashg'ulotlari bilan bir qatorda o'quv dasturidagi mustaqil ta'limni o'zlashtirishni o'zida takomillashtiradi.

ECTS tizimini hozirgi vaqtda barcha vazifalari kengayib, imkoniyatlari va foydalanuvchilar tarkibi oshib bormoqda. Ayni paytda ushbu ta'lim tizimi o'quv dasturlarini isloh qilish vositasi sifatida; voyaga etgan talabalarni oliy ma'lumotga ega bo'lishi, umr bo'yi o'qish uchun kreditlarni to'plash tizimi sifatida; mehnat bozoriga kirishni kengaytirish uchun uning ko'lami kengayib bormoqa.

ECTS yillar davomida to'plagan tajribalardan kelib chiqib, bir qator o'ziga xos xususiyatlarni mujassam etadi:

- kunduzgi bo'lim talabalari uchun yiliga 60 kredit talaba uchun o'rtacha o'quv yuklama rejalashtirilib, ular ma'ruza, seminar, amaliy, laboratoriya, loyihalar bajarish, yakka tartibda ishlash, mustaqil ta'lim topshiriqlarini bajarish, imtihonlarga tayyorgarlik ko'rish va topshirish;

- kreditlar o'quv dasturining barcha nazariy-amaliy va mustaqil ta'lim tarkibiy qismlari uchun ajratiladi;

- kreditlar ish bajarilib tugagandan so'ng olinadi;

- asosiy vositalar ECTS – o'quv shartnomasi, kurs kataloglari, kredit kitobi;

- 3-4 yillarda 180-240 kredit olish talab qilinadi;

Kreditlar avtomatik qayta yuklashni ta'minlamaydi, aksincha malakani tan olishni ta'minlaydi. Shu sababli ham ECTS sakkizta oliy ta'lim muassasasida uchta muammoni hal qilish kerak bo'ladi. Bular:

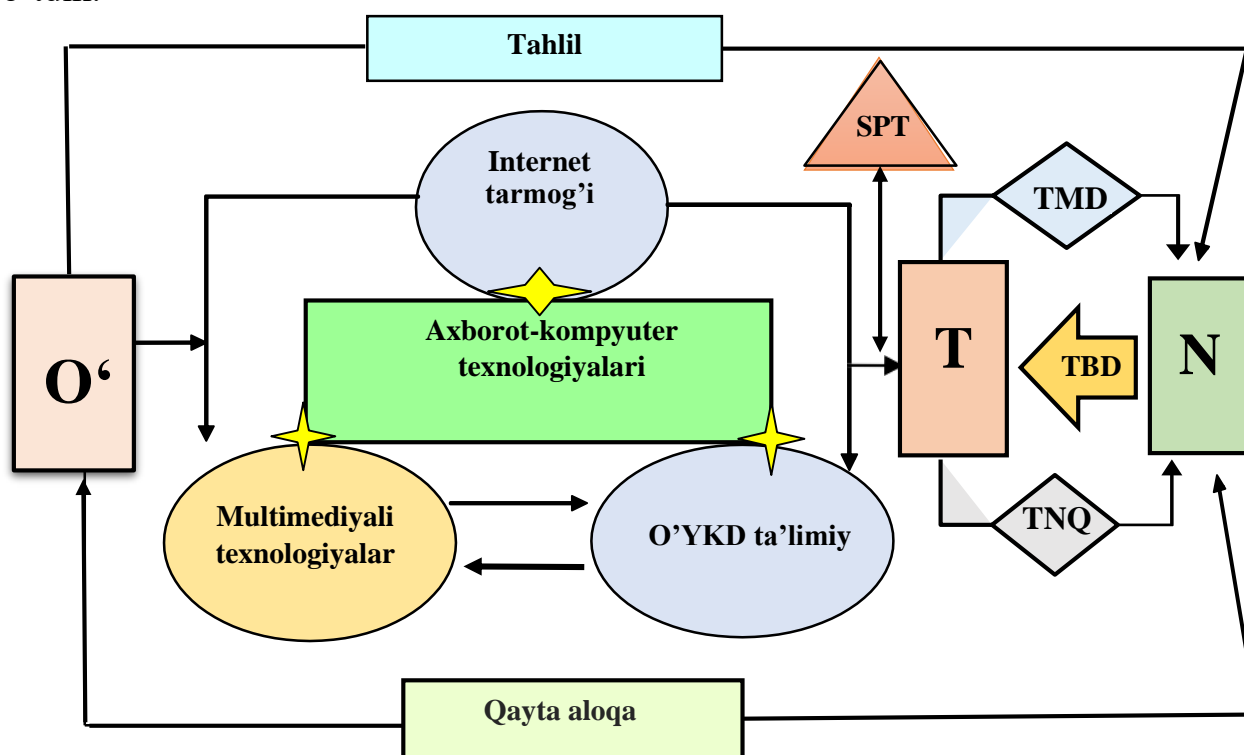
- turli davlatlardagi oliy ta'lim muassasalarining o'quv dasturlarini ularning muvofiqligini ta'minlash;

- talabalar harakatchanligi sifatini yaxshilash;

- akademik kreditlarni tan olish.

ECTS asosiy maqsadlardan biri Yevropa hamjamiyatiga a'zo davlatlar o'rtasida o'quv natijalarini tan olishni qo'llab-quvvatlashdir. Bunda o'quv natijalarini tan olishda talabalarga o'qishning bir qismi turli (boshqa mamlakatlar) oliy ta'lim muassasalarida o'tkazish imkonini beradi. Bunda asosiy g'oya sifatida kelajakdagi mutaxassis individual o'quv rejasini tuzadi va unga turli oliy ta'lim muassasalarida o'qitiladigan eng qiziqarli va mazmunli fanlarni o'z ichiga oladi. Talaba ana shu o'qish davrida diplom olish uchun bitta asosiy talab – mavjud tegishli yo'nalish musiqa ta'limi bo'yicha yetarlicha minimal miqdordagi kreditlarni olishi zarur bo'ladi. Kredit-modul tizimida musiqa fanlaridan mustqil ta'limni tashkil etishni quyidagi chizmasini keltirib o'tdik:

1.1-rasm. Musiqa fanlaridan talabalarni mustaqil ta'limini tashkil etish chizmasi: **O'** - o'qituvchi; **T**- talaba; **N** – natija; **SPT**-samaradorlikni pasaytiruvchi to'siqlar; **TMD** – talabalarining mustaqillik darajasi; **TBD** - talabalarining o'z-o'zini boshqarish darajasi; **TNQ** - talabalarining o'z o'zini nazorat qilishi; **O'YKD** - o'qitishga yo'naltirilgan, ta'lim beruvchi kompyuter dasturlari.

Yevropa (ECTS) tizimining kelajagi – kreditlarni to'plash va o'tkazish bo'yicha mazkur tizim ma'lum darajalarni olish uchun kreditlarni to'plash prinsipiga asoslangan

ISSN (E): 2181-4570 ResearchBib Impact Factor: 6,4 / 2023 SJIF 2024 = 5.073/Volume-2, Issue-6

yagona oliy ta'lim standartini o'rnatishdir. Kreditlar mamlakatlar o'rtasida o'tkazilishi kerak. Darajalar universal va umumiy qabul qilinishi kerak. Bilimlarni baholash darajasi kurs yoki modulning birlik darajasini belgilaydi. Agar modulga 3-daraja berilsa, unda imtihon topshiruvchi talabning bilimlarini uch yillik o'qishdan keyin talaba ega bo'lishi kerak bo'lgan bilim normasiga asoslanib baholaydilar. Garchi ba'zida talaba uch yildan kamroq vaqt (ichida misol tariqasida tezlashtirilgan kursda o'qigan bo'lsa) uchinchi darajada etadi.

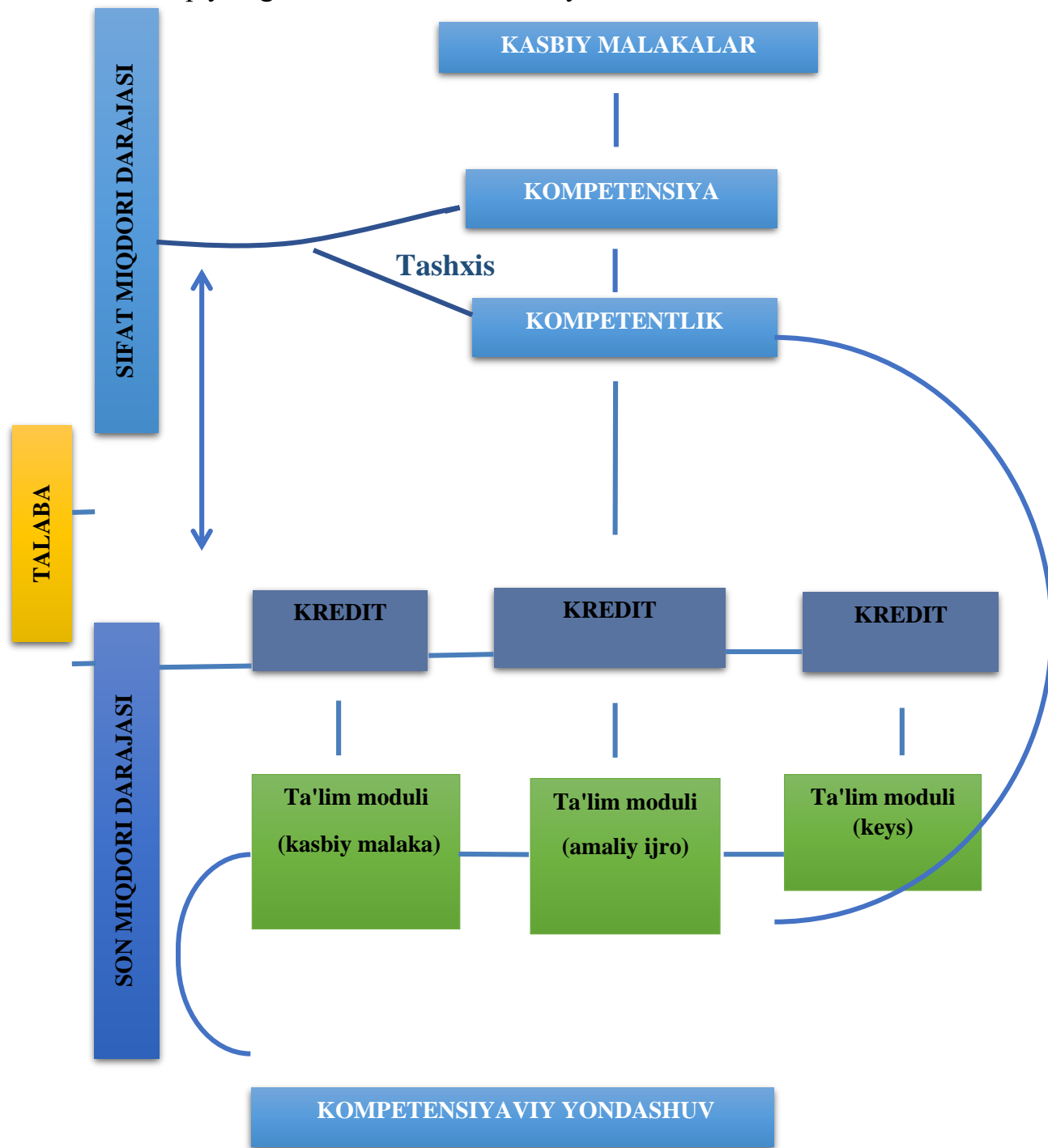
Olingan ta'lim to'g'risidagi quyidagi hujjatlar ham kelishib olinadi: Jumladan, sertifikat olish uchun = 60 kredit, diplom olish uchun = 120 kredit, bakalavr darajasini olish uchun =180 kredit, yuqori darajadagi diplom olish uchun = 240 kredit, magistr darajasini olish uchun 180+120=300 kredit to'plash. EUROCATS8 tizimida ishtirok etadigan ta'lim muassasalari uchun talaba yozuvlarining nusxasini taqdim etish tartibi va tuzilishini belgilaydigan maxsus qoida mavjud. Mazkur qoidalarda modullar yoki bloklar ro'yxati, darajasi, kreditlar soni, berilgan darajalari mavjud.

Elektron aloqa tizimi ushbu pasportlarni qabul qiluvchi oliy ta'lim muassasalariga, hatto hujjatning asl nusxasi bo'lmagan taqdirda ham o'tkazishga imkon beradi. EUROCATS8 modeli turli oliy ta'lim muassasalarining harakatlarini birlashtirish tuzilishini ta'minlaydi. Bunda davlat hukumatlari o'rtasida universal kelishuv talab qilinmaydi. Har bir muassasa tizimda ishtirok etish yoki uni e'tiborsiz qoldirish huquqiga ega. Har bir universitetning ishtiroki talaba pasportlarini oddiy chiqarishni, pasportlarni tan olishni, o'quv dasturini liberallashtirishni, ishlab chiqarish bilan jamoatchilikni yaratishni, kattalarni o'qitishni va boshqalarni o'z ichiga oladi. O'quv jarayonini kredit-modulli tashkil etish talaba tomonidan kasbiy dasturlarni o'zlashtirishning sifat va miqdoriy xususiyatlarini shaxsiy kasbiy va ta'lim makonini shakllantirishga kirish imkoniyati bilan integratsiyasini ta'minlaydigan texnologiya sifatida ko'rib chiqilishi mumkin.

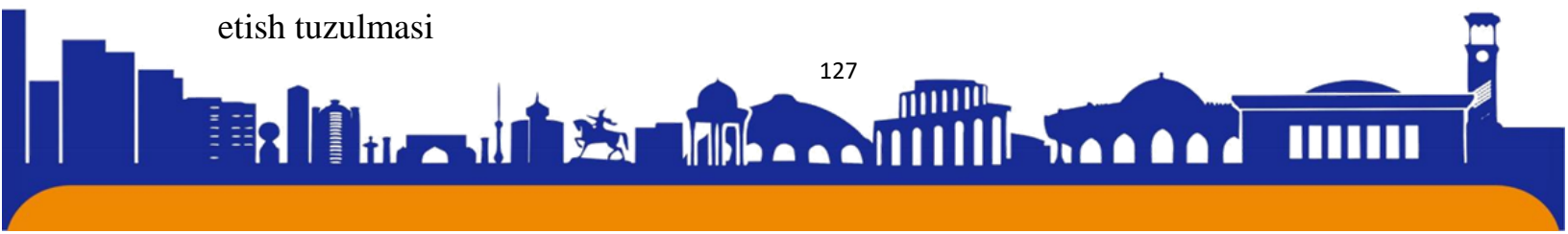
Globalashuv, algoritmlashtirish, individualizatsiya texnologiyaning asosiy xususiyatlari hisoblanadi. Shunday qilib, kredit ta'limi - bu kompetensiyaga asoslangan yondashuvli pedagogik texnologiya bo'lib, uning algoritmi ikkita vektorni o'z ichiga oladi: ta'lim modullari ko'rinishidagi tarkibni tashkil etish vektori va shaxsiy sifat tarzida yuqori darajadagi kasbiylikka erishish vektori hisoblanadi. Taqdim etilgan mazkur texnologik model tabiatan idealdir. Mutaxassislarni tayyorlash amaliyotini o'zgaruvchan tashkil etish kontekstida birlashtirilgan bir tuzilishidir. Yuqoridagi

tahlililardan kelib chiqqan holda kredit-modul tizimida mustaqil ta'limni tashkil etish tuzulmasini quyidagi ko'rinishda tahlilini bayon etdik:

1.2.-rasm. Kredit modul tizimida musiqiy fanlardan mustaqil ta'limni tashkil etish tuzulmasi

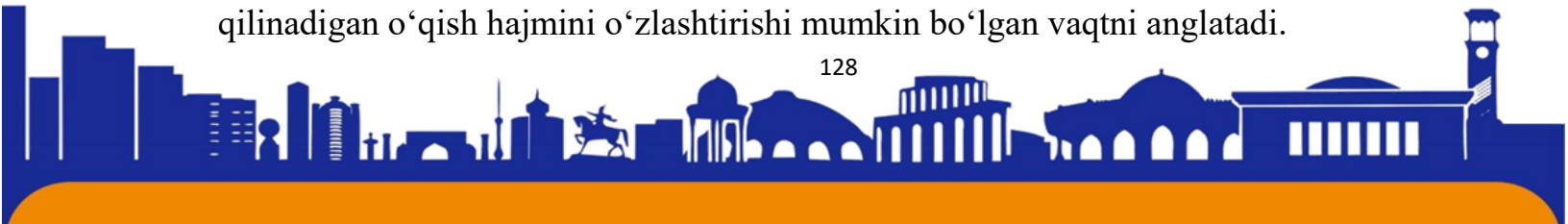
O‘zbekiston Respublikasi ta’lim tizimida Boloniya ta’lim jarayonini kirib klishi bilan ishlatilgan terminologiya masalasi paydo bo‘ldi. Dastlab qo‘llinilib klingan “kredit” atamasini “kredit birligi” deyilishi, ushbu atama har bir talabanning diplomiga Yevropa ilovasida mavjud bo‘ladi. “kredit birligi” kreditga qanchalik mos keladi? Shuning uchun Yevropa terminologiyasidan biriga rioya qilishimiz kerak – “akademik kredit”, qisqartirilgan “kredit”. Shu bilan birga, moliyaviy ma’nolarni oldini olish uchun stressni birinchi bo‘g‘inga o‘tkazmaslik mumkin – omonimiya hodisasi bir xil tovushli so‘zlarni turli ma’nolarda ishlatishga imkon beradi; aloqa, qoida tariqasida, zarar ko‘rmaydi.

Akademik kreditlar ish beruvchining talaba tomonidan har bir fan bo‘yicha olgan bilim va ko‘nikmalarining egallanganligini aniqlash uchun ham, talabalarning akademik harakatchanlik tizimini qo‘llab-quvvatlash uchun ham teng ravishda talab qilinadi. Akademik kreditlar tufayli talaba uzoq vaqt davomida boshqa, asosan xorijiy oliy ta’lim muassasalarida o‘qish imkoniyatiga ega bo‘ladi, u erdan akademik kreditlarni olib keladi, uni asosiy oliy ta’lim muassasasi asosiy ta’lim hisobiga hisoblab chiqishi va diplomini berish to‘g‘risida qaror qabul qilishda foydalanishi kerak.

Dunyoning turli mamlakatlarida mavjud va foydalaniladigan kredit tizimlari nafaqat asosiy maqsadi, balki “kredit” tushunchasi va ta’rifiga yondashuvi bilan ham ajralib turadi. Kredit va kredit tizimlari, qoida tariqasida, ta’lim dasturini yoki uning bir qismini o‘zlashtirish uchun mehnat xarajatlarini baholash birligi sifatida kredit tushunchasi va ta’rifidan kelib chiqadi. Kredit-jamg‘arma tizimlari, asosan, kreditni ta’lim dasturlarini o‘zlashtirish natijalarini baholash birligi sifatida belgilaydi va talaba olgan bilim, ko‘nikma va ko‘nikmalarining miqdoriy ko‘rsatgichlarini aniqlab beradi.

Bu borada xorijiy oliy ta’lim muassasalarida kredit-modulli tizimlarning ishlash xususiyatlarini batafsil tavsilini keltirib o‘tamiz. Yevropa kredit o‘tkazish tizimi o‘quv dasturini o‘zlashtirish uchun zarur bo‘lgan talabalar ishining umumiy mehnat intensivligiga asoslanadi, uning maqsadlari olingan o‘quv natijalari – bilim, ko‘nikma va malakalar (vakolatlar) nuqtai nazaridan belgilanadi.

Tizim 60 kredit bir akademik yil davomida kunduzgi talabanning mehnat zichligini (o‘quv (ish) yuklamasini) o‘lchaydigan kelishuvga asoslanadi. Talabalarning mehnat zichligi ko‘p hollarda yiliga 30-40 haftani tashkil qiladi, bu holda bitta kredit haftasiga 25-30 ish soatini tashkil qiladi. O‘quv (ish) yuklamasi o‘rtacha talaba qilinadigan o‘qish hajmini o‘zlashtirishi mumkin bo‘lgan vaqtni anglatadi.

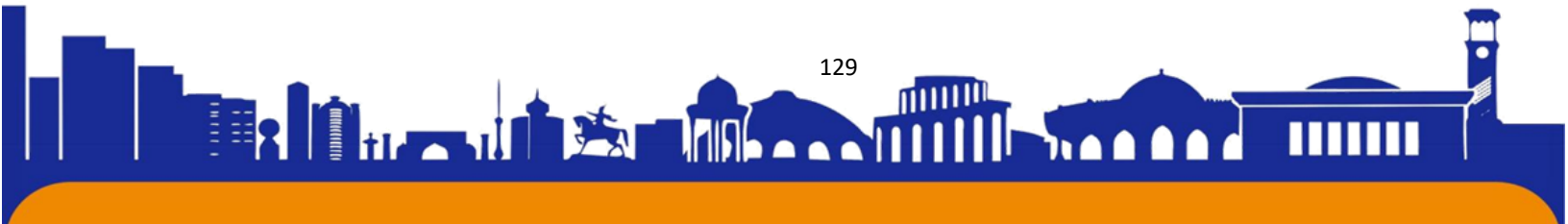
Kredit, shuningdek, o'qitishning miqdoriy natijalarini aniqlash usulidir. Uning vakolatlar to'plami (talaba o'quv jarayoni tugagandan so'ng nimani bilishi, tushunishi yoki nimaga ega bo'lishi)ga ega bo'lishi mumkinligini ko'rsatadi. ECTS kreditlari faqat talab qilinadigan ish tugagandan so'ng va erishilgan o'quv natijalari uchun tegishli baho olgandan so'ng olinishi mumkin. Ushbu kreditlarni taqsimlash o'quv dasturining belgilangan sikliga asoslanadi. Rasmiy ravishda uch yoki to'rt yil davom etadigan bakalavr darajasi uchun o'qishning umumiy mehnat zichligi mos ravishda 180 yoki 240 kreditni tashkil etadi. Ayni paytda mamlakatimiz mahalliy oliy ta'lim muassasalarida ham xuddi shunday kreditlar taqsimoti amal qilinadi. Talaba o'quv yuklamasining ECTS nuqtai nazaridan murakkabligi ma'ruzalar, seminarlar, amaliy mashg'ulotlar, yakka tartibdagi mashg'ulotlar, mustaqil ta'lim, darslarga tayyorgarlik ko'rish, test va imtihonlarni topshirish va hokazolarga sarflangan vaqtni o'z ichiga oladi.

Kreditlar o'quv dasturining barcha o'quv tarkibiy qismlari (modullar, fanlar va kurslar, kurs ishi, bitiruv ishlari va boshqalar) uchun belgilanadi va ularning har biri uchun o'quv dasturida bir yillik o'qishni yakunlash uchun zarur bo'lgan to'liq ish hajmiga nisbatan talab qilinadigan dars vaqtini aks ettiradi.

Kredit soati – bu o'qish vaqtiga asoslangan chora. Ko'pincha, bitta kredit soati – bu bir semestr davomida haftalik 50 daqiqalik darslar soni, ya'ni. Bu haftasiga 1 soat ma'ruza, 2 soatlik amaliy mashg'ulot, 3 soatlik laboratoriya ishi va ularga tayyorgarlik, imtihon, testlarni qabul qilish/topshirish, uy vazifasi, mustaqil ta'lim, kurs ishi.

AQShda semestr davomida o'rganilgan fanlar soni odatda 4-5 tani tashkil etadi, kursning normal yuklanishi taxminan 15 kredit soatni tashkil qiladi. Bu shuni anglatadiki, talabalar har hafta taxminan 15 soat auditoriyada bo'lishadi. Belgilangan kredit soatlarini olgan talaba ma'lum bir darajaga ega bo'lishi mumkin. Kredit – soat va daraja o'zaro bog'liq. AQShda bakalavr darajasini olish uchun o'rtacha 120 kredit – soat, magistr darajasi 30 dan 35 kredit – soat, tayanch doktorantlar haftasiga 6 dan 12 kredit – soat olishlari kerak.

Oliy ta'lim tizimida kredit – soat turli shakllarda qo'llaniladi, u davlat tomonidan taqdim etiladigan moliyalashtirish smetasini tuzish uchun asos bo'lib xizmat qiladi. Kafedralar, o'qituvchilar va talabalarning yuklama kredit soati bilan belgilanadi, unga qarab talabaning keyingi kursga o'tishi masalasi hal qilinadi. O'qish uchun to'lov kredit soatlari asosida ham amalga oshiriladi.

ISSN (E): 2181-4570 ResearchBib Impact Factor: 6,4 / 2023 SJIF 2024 = 5.073/Volume-2, Issue-6

Kredit texnologiyasi talabning individual o'quv traektoriyasini, individual o'qish jadvalini, individual o'qish muddatlarini yaratishga imkon beradi. Shunday qilib, musiqa ta'limining kasbiy ta'limi ta'lim dasturlarini baholash uchun kredit tizimlaridan foydalanishga asoslanadi.

Xulosa o'rnida shuni aytish kerakki, musiqiy fanlardan mustaqil ta'limni kredit-modul tizimida tashkil etish va bu muayyan miqdordagi kreditlarni yil, semestr va musiqiy fanlar bo'yicha taqsimlab borishdan iborat emas. Afsuski bugungi kunda ko'pgina pedagogika sohasidagi oliy ta'lim tashkilotlarida kredit-modul tizimiga o'tishni xuddi shunday tushunmoqda.

Mamlakatimiz Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi tomonidan ilgari surilgan va nazoratga olingan hemis platformasi miqdoriy kreditlarni hisoblab borish, talabalarni davomati va qisman ta'lim resurslarini joylashtirish bilan kifoyalangan platforma sifatida qarash mumkin. Hemis platformasi imkoniyatlaridan to'la-to'kis foydalanilmayapti.

Kredit-modul tizimiga o'tish musiqiy fanlar o'quv dasturlarini yaratishdan boshlab, dars mashg'ulotlarini tashkil etish, ta'lim resurslarini cheklanmagan miqdorda joylashtirish, har qanday vazifa va topshiriqlar, shu jumladan mustaqil ta'lim vazifalari va bajarilgan natijalarini aynan ana shu platformadan olish, nazorat qilish, baholash va boshqa bir qator elementlar kabi vazifalarni "o'qituvchi-talaba" o'zaro hamkorligini amalga oshirishda xizmat qilishni ta'minlash kerak.

Kreditlar tizimi (akademik kreditlar) 60 ta kredit bitta akademik yil davomida kunduzgi talabning mehnat zichligini o'lchaydigan kelishuvga asoslanadi. Talabalarning mehnat zichligi ko'p hollarda yiliga 36-40 haftani tashkil qiladi, bu holda bitta kredit haftasiga 25-30 ish soatini tashkil qiladi. Bakalavr darajasini olish uchun mutaxassis malakasini olish uchun 240 ta kredit olish kerak - 300 ta kredit va magistr darajasini olish uchun - 360 ta kredit.

Yuqorida ta'kidlaganimizdek, kredit-modul tizimiga o'tishda musiqa ta'limi bakalavriat ta'lim yo'nalishi ixtisosligida musiqiy fanlardan mustaqil ta'limni tashkil etish o'quv dasturlarini yaratishdan boshlab, professor-o'qituvchilarning o'z darslarini tashkil qilishida yangicha yondashuv, yangi tizimga adabtatsiya qilish bilan unda faol ishtirok etishni talab qiladi. Agar kredit-modul tizimi to'g'ri va to'laligicha joriy etilsa, kredit va mudulli ta'limni tashkil etishda barcha komponentlar (aynan kredit-modul tizimiga ixtisoslashgan platforma, internet maydon, talaba va professor-o'qituvchining

ISSN (E): 2181-4570 ResearchBib Impact Factor: 6,4 / 2023 SJIF 2024 = 5.073/Volume-2, Issue-6

faol faoliyati, platformada ta'lim resurslarini joylashtirish, saqlash, uzatish, qabul qilish, almashish, baholash kabi elementlar faolliyi ta'minlansa, u musiqa ta'limida malakali, har tomonlama kasbiy tayyorgarligi mukammal, o'zida cholg'u va xonandalik ijrochiligi mahoratini mujassam etgan, musiqiy savodxonligi yuqori bo'lgan mutaxassis kadrlar tayyorlashga mustahkam zamin yaratadi. Shuningdek, o'quv dasturida muvozanat va me'yor paydo bo'ladi. Musiqa ta'limi bakalavriat ta'lim yo'nalishida o'qish jarayonining shaffof tarzda tashkil etiladi, o'quv dasturlari to'laqonli o'zlashtiriladi, o'quv dasturlarida iqtisodiyot, mehnat bozori talablari va ehtiyojlari asosida shakllanadi, dars mashg'ulotlarining sifati yaxshilanadi, har bir talaba, ma'lum bir ma'noda o'zining mustaqil o'quv dasturiga ega bo'ladilar.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 21.06.2022 y. PQ-289-son "Pedagogik ta'lim sifatini oshirish va pedagog kadrlar tayyorlovchi oliy ta'lim muassasalari faoliyatini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi Qarori.

2. L. Zaripov, N. Xayitov, Z. Tohirov. "Talabalar mustaqil ta'limini tashkil etish" Metodik qo'llanma. Toshkent 2023.

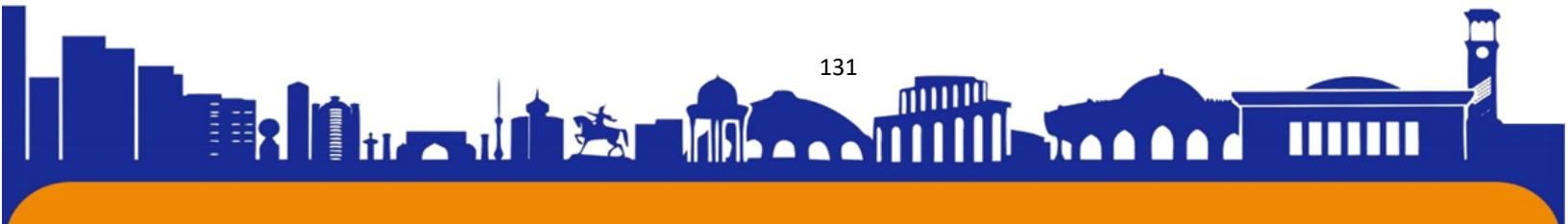
3. O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim tashkilotlarida ECTS kredit modul tizimi Asosiy tushunchalar va qoidalar V. O'rinov, M. Sultonov, A.Umarov Toshkent: "Ma'naviyat", 2020. 96 bet.

4. Sh.I.Yo'ldashev. Talabalarning mustaqil ta'limining zamonaviy o'quv jarayonida ahamiyati va o'rni. Uslubiy qo'llanma. T.: O'zMU, 2022. — 41 b.

5. D.R.Karimova. Kredit-modul tizimida mustaqil ta'lim. Uslubiy qo'llanma. Toshkent: OOO "Complex Print", 2021. 126 bet.

6. Gulomjon Toshmatov, Олимжонович, Т. Ф. (2023, June). ТАЛАБАНИНГ МУСТАҚИЛ ТАЪЛИМ ОЛИШИНИ ТИЗИМЛИ ТАШКИЛ ЭТИШ МЕТОДИКАСИ. In Creativity and Intellect in Higher Education: International Scientific-Practical Conference (pp. 123-127).

7. Gulomjon Toshmatov, Олимжонович, Тошматов Гуломжон. "МУСИҚИЙ ТАЪЛИМ ЖАРАЁНИДА ТАЛАБАЛАР МУСТАҚИЛ ИШЛАРИНИНГ ЎРНИ ВА АҲАМИЯТИ." Journal of Intellectual Property and Human Rights 2.6 (2023): 32-37.

ISSN (E): 2181-4570 ResearchBib Impact Factor: 6,4 / 2023 SJIF 2024 = 5.073/Volume-2, Issue-6

8. Gulomjon Toshmatov, Тошматов Г., Даминова Г. Кредит-модуль тизимида мустақил таълимни ташкил этиш тамойиллари //Общество и инновации. – 2022. – Т. 3. – №. 5/S. – С. 50-57.

9. Gulomjon Toshmatov, Gaziyeв, Jobirkhon Jurakhanovich, and Gulomjon Olimjonovich Toshmatov. "Acts credit module system and its implementation activities in higher educational process." Asian Journal of Multidimensional Research 10.9 (2021): 467-472.

10. Тошматов Ғ ва Турдалиева, О. (2023). ТАЛАБАЛАРНИ МУСТАҚИЛ ИШЛАШГА ҚИЗИҚТИРИШ ОМИЛЛАРИ. Евразийский журнал академических исследований, 3(6), 162-166.

